

SZEGEDI HIRADÓ.

80-ik szám.

Szerdán, október 9-én 1861.

Harmadik évfolyam.

Megjelenik:

Hetenként kétszer, szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztői iroda:

Széchenyi-tér, Pfann-ház, első emelet.

Kiadóhivatal:

Burger Zsigmond könyvkereskedése.

Előfizetési feltételek.

Vidékre postán és Szegeden házhozordással: Egész évre 8 frt, — félévre 4 frt, — évnegyedre 2 frt osztr. ért.

Helyben elvitelve a kiadó-hivatalból: Egész évre 6 frt, — félévre 3 frt, — évnegyedre 1 frt 60 kr. osztr. ért.

Egyes szám ára 8 ujkr.

Hirdetések:

Az öthasábos petitors egyszeri hirdetésnél 7 ujkr. kétszerinél 6 ujkr., többszörinél 5 ujkr. Bélyegdíj minden egyes beigtatásért 30 ujkr. A nyilttérben a háromhasábos petitors igtatási díja 20 ujkr.

Az előfizetési pénzek és hirdetések Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

A szegedi tanyaiskolák.

Hogy a magát civilizálónkul feltolt Németország bérirkásai már évtizedek előtt annyi badarságot, oly sok sületlenséget összeirkáltak rólunk, nem esodálkozunk, mert hisz ő előttük hazánk tökéletesen „terra incognita“ volt, amelyet csak egyedül a puszták s az ezeken szereplő zsvány-s betyárbandák mesés híréből ismerének; de hogy a jelenlegi alkotmányos (?) államminiszter oly járatlanságot áruljon el a status tudományokhoz tartozó közügyek s oktatás ismeretében: azt valóban csak szavai után kelle elhinnünk.

Schmerling ur ugyanis az augusztus 30-án mondott s az absolutismus aranykorát dicsőítő beszédében a többi közt neki fog az egykori hatalmas civilisator Thun gr. magasztalásának is, s róla ezeket mondja: „Az urak házában egy tisztelt tagja e tekintetben (t. i. az oktatás terén) határozott érdemeket szerzett magának“, s hogy ez állítását bebizonyítsa, felhozza: miszerint alatta „az oktatás lángja oly vidékekre is elvitetett, ahol előbb a kereszténységet is alig ismerték.“

Hogy minő vidékeket ért a miniszter ur a barbarismus vastag ködfellegében szunnyadozó vidékek alatt, azt beszédének hason szellemű folytatása nyilván elárulja.

„Ha Thun miniszter — mondá ő — a pusztai iskoláknál egyebet sem hoz be, már csak ez által is valódi érdemeket szerzett volna magának minden hazafias magyar elismerésére.“

Valóban, ha a rájkszrát baloldalának elfogultságával bírnánk: a főntebbi szavakat aligha mi is meg nem tapsolnók; de mivel nem tartozunk azok közé, kik mindenre, mi miniszteri ajkáról jő, ex offo életnélküli „hoch“ot mondanak: hozzá akarunk mi is egy kissé, e bennünket különösen érdeklő s a magyar nemzet fogékonyosságát, józanosságát és az ősök becsületét sértő elferdítéshez szólani, s nyilván kimondjuk, miszerint az államminiszter ur beszédének főntebbi része távol jár az igazságtól, mint azt a szegedi tanyák s az azok közt rég fenálló kápolnák s tanyaiskolák részrehajlatlan története eléggé igazolja.

Lássuk tehát, mennyiben volt igaza a miniszter urnak.

A török iga alól felszabadult Szeged vidéke sokáig tetszhalottként, élettelenül fektűt; pusztái — melyek alsó- s felsőváros felől 13 mérföldnyire terjednek — még 1715-ben is, midőn t. i. Szeged a szabad királyi városok sorába igtattaték, legnagyobbbrészt lakatlanok, elhagyottak voltak; parlagon heverték, s miként a török világ alatt is, egész a Dunáig egyedül csak legelőül használtattak; miért is ez időben rajtok egyetlen házat vagy lakhelyet sem lehetett látni, kivéve azon néhány sátorot, melyeket a nyájaikat legeltető pásztorok itt-ott felütöttek.

A nép száján élő hagyomány mondja: miszerint Mária Terézia azon időben, midőn a városra birtokadót rótt, egyszersmind rájuk parancsolt a lakosokra is, és pedig 25 bot büntetés alatt: miszerint kiki közülük városi birtokához aránylag a parlagon heverő pusztákból földet vállaljon el, hogy így adója megfizetésére képes legyen.

Azonban a földmivelés még e rendelet folytán sem mehetett sokra a szegedi pusztákon.

Ugyanis: a nép attól tartván, nehogy adója a megtermő gabona hasznát felülmulja, csak igen csekély földterületet vállalt el, melyre azután házat építeni — a földnek megfelelő rövid dologidő miatt — fölöslegesnek tartván, a mezei munkát végező férfiak — ekkor még a nők nem tartózkodtak künn — nyáron által sátorok alatt laktak, télre pedig ismét visszahúzódtak a városba, s csak azon cselédeket hagyták künn, kiket nyájaikhoz legeltetőül vagy felvigyázóul fogadtak.

Azon kevesek közé, kik a szegedi pusztákon mindjárt kezdetben házzal (tanya) birtak, minde-

nekelőtt a t. piarista atyák sorozandók, kiknek érdemteltjes rectora s egyszersmind a szeged-sz.-dömei egyház plebánusi helyettese, ft. Kónya Kristóf 1769-ben engedélyt kért a Szombathelyen székelő esztergami érseki helyettes, Bányai Lászlótól egy, a tanyájukon fölépitendő kápolnára, mit az 1770. évi január 6-án átküldött levélben*) meg is nyert.

Kápolnánul, mint mondják, egy ugyanott épített ház egyik szobája szolgált, melynek jöllehet további történetén és viszontagságain, valamint azon is, hogy mondattak-e ott misék s ki által — mély homály borong; azonban, ha csak következtetésről nem akarjuk vádolni eldődeinket, teljes biztonság- s észszerűséggel állithatjuk, hogy az a vallás alkalmasb gyakorlata miatt építették, s a pusztai hívek ájtatoskodási helyeül szolgált, s így nálunk nemcsak hogy egy évtized előtt, miként Schmerling ur állítja, hanem már ezelőtt 100 évvel sem volt oly vak butaságban sinlődő hely, hol még a kereszténység is alig lett volna ismeretes.

(Folyt. köv.)

Mélt. Danielik János alelnök beszédének töredéke a sz.-László-társulat f. évi oct. 1-jén tartott vál. ülésben.

A hazai napilapok egész terjedelmében adták azon jeles beszédet, melyből mi lapunk szűk köre miatt csak a következő, de mégis egészet képező töredéket közöljük t: olvasóinkkal:

„Európa jelenlegi helyzete, nevezetesen az olasz mozgalmak természeté és célja, s hazánk ezekhez viszonylata ismeretes, mindezt ecsetelni nem szükséges. Ami e tekintetben részemről földerítendő, az a következő kérdésben pontosul össze: van-e általán a magyarnak, és különösen a kath. magyarnak valamely alapos oka, hazája javának és jövődöbeli nagyságának tekintetéből, a pápa világi hatalmának romlását és vesztét ohajtani? vagy inkább ellenkezőleg, rá nézve nem forognak-e fenu alapos indokok, hogy valamint az egész emberiségnek, úgy magának Olaszországnak, s különösen magyar hazájának szabadsága, függetlensége és integritása érdekében inkább azt kívánja, miszerint a szabad és független pápa, a szabad és független olasz népek sorában továbbra is bírja és tartsa meg trónját?“

E kérdésre nem oly nehéz még egy magyarnak is felelni, mint az talán a megszokott gondolkozásmód közepett, az uralkodó sympathiák átlirányával szemközt, első pillanatra látszik.

Isten mentsen tőle, hogy népek és nemzetek szolgaságának, elnyomatásának szószólójává válni akarjak; de épen azért szükségképen meg kell mondanom, hogy a nemzetek és népek szabadságát és függetlenségét nem várom, nem remélem az oly mozgalomtól, melynek igazolására egyebet felhozni nem tudnak, mint a nemzetnek unificatióját, egységesítését. A történetből ugyanis tudom azt, hogy sok unificált nemzet elsatnyult, elveszett; más ellenben, mely több külön országokra oszlott, virágzott, nagy dolgokat mivel, halhatatlan emlékeiben örökölte magát.

Görögország dicsősége bizonyára nem azon korban született, midőn azt macedói Fülöp egyesíté, midőn a rövid ideig tartott nagy hatalom után unificált ország odáig súlyedett, hogy bukása még csak szánakozásunkat sem gerjesztheti föl.

Nem is az unificált Helvetia volt az, mely az óriás ellenében szabadságát és függetlenségét kivívta s e kis köztársaság jövődö önállóságát megállapította.

A nem-unificált Olaszországban virágzottak a művészetek, mint talán soha többé nem fognak;

*) A levél tartalma hí fordításban ez:

„Hogy atyaságod a piarista atyák pusztai birtokán kápolnát építtethessen, s azt az egyház által előirt szertartás szerint fölszentelhesse: ezennel megengedem; úgy azonban, hogy annak illő fentartásáról gondoskodva legyen.“

keletkeztek emlékművek, melyek dicsősége betölti az egész világot; megszólalt egy irodalom, mely egész Európának oktatója, lelkesítője s utmutatója volt; álltak egyes republikák, melyeknek halalma nagyobb volt, mint talán az unificált Olaszországé, ha ugyan válhatnék ilyenné, valaha lenni fog.

Az egységesítés, a nemzet hatalmának összpontosítása érdekében sürgetett unificatio csak akkor legitím, ha azt a nemzet külön, önállólag co-existáló töredékei önmagok, önkényt, minden erőszak nélkül hozzák létre, s érvényesítése folytán és általa más legitím, s kivált, mint a jelen esetben felsőbb rendű társadalmi jogok s érdekek meg nem sértetnek. Ellenkező uton-módon, tehát erőszakkal, mások jogai letiprásával létesített egység nem volna egyéb, mint egy nemzeti törzsnek a másik általi elnyomatása, hasonló ahoz, melyet p. Sparta követett el, midőn több szabad görög köztársaságot igája alá hajtott; vagy aminőt Oroszország folyvást gyakorol, midőn a vele nemzetiségi- leg közel rokon lengyel népet alávetetésben tartja.

Ki az azok soraiban, kik ma az olasz egységesítési törekvéseket megtapsolják, s ki helyeselné Lengyelország elnyomatását, s biztatná az oroszokat, hogy álljanak élére a szlávoknak, egyesítsék eme tengernépet egy és osztatlan nagy birodalomba? Hiszen ha a nemzeti nagyság és dicsőség, melyet unificált hatalommal elérhetni vélnek, elegendő igazolásul szolgál, hogy az ellenszegülő erőszakkal is megtörtéssenek, s a cél végett más semmi egyéb jog s érdek sem respectáltassék: ugy a szláv egységesítést még inkább, tudnillik annál nagyobb mértékben kell jogosultnak elismerni, minél nagyobb lenne azon nemzeti nagyság és hatalom, melyet az egyesített valamennyi szlávok képeznének. Világos ezekből, hogy az egységesítés csak akkor legitím, ha épen legitím, azaz, az igazságnak megsértése nélkül megy és hajtatik végre.

Azt mondják ugyan, hogy Olaszországban épen így történik minden, miután az egyesítést a nemzet maga kívánja, megszavazza és hajtja végre. Az állítás nyomna valamit, ha a tény oly tisztán és kétségtelenül állana, mint azt a világgal elhittetni szeretnék. Azonban az események menete másról tanuskodik. Ha minden oly szabad, oly önkényes nemzeti elhatározásból történik: miért kellett erőszakhoz folyamodni? Miért a nemzetközi jognak letapodásával hadizenet nélkül neutralis fejedelmek területére rontani? Miért Nápolyt a se-reg lefegyverzése, a király száműzése után is legiókkal megrakva tartani, lakosait halomra lövetni, egész városokat, falvakat elpusztítani? Általános népszavazat kívánta és határozta el az ország egységét, mondják ők. Jól van; de miért kellett hát ezen általános szavazatot megelőzőleg a tartományokat elfoglalni, katonákkal megrakni, agensekkel elarasztani, az ellennyilatkozni bátrakat bebörtölnözni, száműzni, elhallgattatni? Miért nem várták be, hogy az illető tartományok előbb maguk vivják ki függetlenségüket, s aztán úgy hívják meg Victor Emanuelt az egységes trónra, mint ezt tették az angolok, midőn orániai Vilmost, vagy pedig a svédek, midőn Bernadotte-ot kínálták meg egykor a királyi székekkel? Ez esetben bizonyára tudtuk volna, hányadán vagyunk ezen, oly kérkedve emlegetett souverain népakarattal: holott a történet után nem tekinthetjük az egész szavazást másnak, azon, századunkban már többször ismételt szemfényvesztésnél, melyről mit érzene épen Európa liberalis férfiai, tudja az, ki p. csak Schloesser újabbkori történeti munkáit olvasta. A népet I. Napoleon bábnak mondotta, melynek természetes tanácsadói eltávolítása vagy elnémitása után, hatalommal s pénzzel épen oda lehet vinni, hová ki akarja.

Azonban Olaszország egységesítése ellen a népakarat kétes voltán kívül még más, fensőbb rendű, szadzadok által megszentelt, a világ és emberiség keresztényszerű haladásával lényegesen összekötött érdektekintetek is szólanak. Bizonyára

nincs ember, aki megmondhatná, mi sorsa lesz a kereszténységnek s vele az emberiségnek, s különösen Európának, ha a kath. egyház, megrendítése folytán azon alapoknak, melyeken szervezete századok óta nyugszik, desorganizáltatnék, s fejlődése az olasz kormányférfiak kezeibe esnék. Foghatnák ezt türni, maradhatnánk még pápisták, ha pápánkkal idegen országok rendelkeznek? Megengednék-e a fejedelmek, meg-e a nemzetek, hogy alattvalóik, hogy polgártársaik, ha csak a lelkiükben is, mintán ezek a földiekre oly nagy befolyással vannak, engedelmeskedjenek azon egyházfőnek, kiről nem tudják, vajjon nem nemzete világi hatalmának akaróját hangozza-e vissza? T. választmány! itt a következmények oly világos és szigorú logikával jelentkeznek, hogy föltéve a tény, mint valót, beállításukról nem is lehet kétkedni. A pápa világi fejedelmiségének megszüntetését nemsokára követné a tilalom, a többi európai államok részéről minden összeköttetés ellen a római egyházfejedelmekkel, ki ez esetben többnek nem tekintethetnék, mint legfőbb az olasz nemzeti főpapnak.

Alakulnának tehát nemzeti egyházak, melyek mindannyian az államhatalom alatt állának, elenyészvén függetlenségüknek azon egyetlen köszála, melyet a minden világi hatalomtól független fejedelmi pápaságban bírtak.

A kereszténység leglényegesebb társadalmi vívmánya abban áll, hogy a két hatalmat, a vallásit és polgárit, a keresztet és kardot, elválasztotta, vagyis a lelkismeretet az erőszaktól függetlenné, tehát szabaddá tette. Ezen elválasztás, illetőleg szabadság volt a keresztény világban minden haladásnak, minden szabadságnak szülője s dajkája. Annak fényében keltek s csiráztak ki minden egyéb, társadalmi szabadságok s jogok. Ez törte meg az állam azon mindenhatóságát, melynek folytán az ó-kori, még legkiképzettebb köztársaságokon is uralkodott s vörös fonalként szövődött keresztül a zsarnoki alap. A felszabadított lelkismeretben birt az emberiség először valamit ezen a világon, mi feltűlött az emberi államakaron. Volt benne valami isteni, mit a hatalomnak respectálni kellett, szóval, voltak elidegeníthetetlen jogai, melyeket sem dictatori parancsokkal elutasítani, sem népgyűlési szavazattöbbséggel levoksolni nem lehetett.

Apánk jól tudták, mit bírnak a lelkismereti szabadságban, azért ontottak annyi vért érte. A szabad és független pápa világitó tornya, élő jelképe, szent horgonya volt ezen szabadságnak minden, katolikus vagy nem-katolikus keresztényre és emberre nézve. E toronynak erőszakos ledöntése jelszó lenne a pogány állam általános visszahozására, a vallásfelekezeteknek különbség nélkül az államhatalom alá hajtására, az emberiség elidegeníthetetlen jogainak ezen hatalomtól függökké tételére. Ismét ott volnánk, ahol Krisztus előtt voltunk: ismét az öklőjog volna az ultima ratio rerum.

Más, az emberiséget nem kevésbé érdeklő tekintet, mely a pápaság számára független és szabad lételt követel, az emberi-nem minden tagjainak testvériessége, Isten előtti egyenlősége. A pápa azáltal, hogy minden népek és nemzetek, Teremtőjüket a földön láthatólag helyettesítő atya, a testvériesség eszméjének concret kifejezése. Minden nemzetek testvértagok a nagy emberi-nemben, mert egy közös lelki atya alatt közös rendeltetéssel bírnak. A tan, mely őt közös atyává emeli, alattvalóit különbség nélkül lelkileg egyenjogositott testvérekké fölszenteli. A pápa, mint közös lelki atya nélkül megrendülne az általános testvériesség eszméje; nemzetek nemzetekké különítnék el magukat, külön, nemesebb, fensőbb rendű eredetet álmódván mindegyike a maga számára, hasonlólag az ó-kori népekhez, melyek mindegyike egy-egy Istenről származtatta, más nép testvéreül pedig épen nem tekinté magát.

A tudomány, művészet, ipar, kereskedelem mind egoistikus, s csak úgy nem képes fentartani az eszmét ma, mint nem vala képes a régi népeknél. Rendüljön meg csak az e tekintetben szigorú kath. dogma, mely minden embernek közös atyát adva, ember és ember között eredetre és rendeltetésre nézve különbséget nem tesz, s azonnal látni fogjuk előtérbe tolnakodni a hiúságot, mely a két vér fensőbb igényeit hangoztatni fogja. A tudomány, mely a négek alsóbbrendű eredetét még ma is vitatja, a külön faji eredet elméletét csakhamar érvényesítené.

Mily könnyen s mi hamar beszélteti magát az ember e tekintetben rá, a rabszolgaság története mutatja. A rabszolga-birtokos úgy megszokja az eszmét, hogy a szegény néger vagy indián valami alsóbbrendű fajta, miszerint még résztvevő sem tud irányában lenni; fájdalom, szevedéseim meg nem indul, sőt atyai érzelmeiből is kivetkőzik. A rabszolgánótól nemzett gyermekei irányában csak oly érzéketlen, mint akármely állat iránt: kiteszi vásárra csak úgy, mintha az lova vagy tehene volna. Jefferson sok dicsőséggel említettük az észak-amerikai államok történeteiben, s ő róla írja Hamilton, hogy rabszolgánóktól nemzett saját gyermekeit mégis közpiacon árultatá, s egyik leányát Uj-Orleansban egyik tisztelője vette meg, nem emberi részvétből, hanem a nagy férfura vonatkozó emlék gyanánt. Ennyire viszi az embereket a hiúság s érdek. Ha tehát a pápa az, ki közös lelki atyai

minőségében a testvériesség, az emberi-nem egységének hírnöke s oszlópa: hogyan, fogná-e sokáig türni ezen emberiség, hogy közös atyjok fölött egyes tagok uralkodjanak, azaz: ő ne legyen önálló s független, mint atyához illik, ki a testvéreknek nem engedelmeskedni, hanem őket oktatni, nevelni, testvéri jogaikban ótalmazni van hivatva. T. választmány! amily szentül hiszem, hogy az emberiség, hogy a testvériesség, hogy a lelkismereti szabadság eszméje nem ábránd, hogy ez azon eszmény, melynek valóítására mindannyian törekszünk a földön, ép oly szentül tudom, hogy a pápa nem lesz alattvaló, hogy őt, bármi történjék is vele a közelebbi időben, az emberiség ismét visszaviendi a helyre, mely közös atyai állásának egyedül megfelel.

Nem akarom bővebben fejtegetni az európai keresztény közjogot, mely minden legitim jogot, minden törvényszerűen szerzett birtokot nemcsak a hit, hanem az összes európai társadalomnak is ótalma alá helyezi, s mely közjogot eddigelő még nem sértett meg senki anélkül, hogy előbb-utóbb meg ne fenytett volna, mint ezt V. Károly, XIV. Lajos, I. Napoleon példáiból látjuk. Csupán azon egy megjegyzésre szoritkozom, hogy azon esetre, ha a hatalmasabb-, illetőleg erőszakosabbnak megengedjük a jogot, valamely nemzeti érdek nevében azt tenni, ami most Olaszországban történik és történni készül, nincs többé történeti jog, s mindaz, ki lételet erre alapítja, menthetetlenül elveszett, ha ezen jogcímnél erősebb, nevezetesen nyers argumentumok birtokában nincsen. Ez tisztán pogány, mert a hatalmasok diadala a gyöngék, a hódításnak győzelme a törvényesség fölött.

Am higyjék, akik akarják, hogy egy ilyen theoria lehet valakinek hasznos, mert történetesen épen ellenfelét sújtja: pillanatnyi sikert, meg lehet, előmutathatnak, de csak azért, hogy végök annál tragikusabb legyen. Azon nagy elvekkkel, érdekekkel, eszmékkel, melyeket a pápaság képvisel, ellenkezésbe jött Olaszország, nem fogja elérni, a mire törekszik. A lelki óriásokat nem íthetni agyon. Olaszországot a pápák tevék azzá, ami. A pápaság által képezte ki magát nemzeté a népzagyvalék, mely rajta keresztülment s benne megtelepült. A pápaság védte azt minden időben az idegenek és foglalók ellen. Pápák nélkül Rómán a mocsáros kigőzölgesek már rég erőt vettek volna, s e város napjainkban alkalmasint olyképp heverne romjaiban a Tiber két partján, mint hever Babylon vagy Ninive a Tiger és Euphrat folyóknál. Pápaság által bírta ez ország a világ tiszteletét, a hívő népek rokonszenvét, szívét. A nimbus, melybe azt a hit emelé, tiszteltté s félelmissé tette azt még a leghatalmasabb hódítók előtt is. Isten ne adja, hogy megtörténjék, de ha megtörténnék mégis, el fogna jöni az idő, melyben maguk az olaszok kivándorják vissza az ó pápájokat. Sokkal szebb haza ez, semmint a birvágyat ne ingerelje. Egyik résznek Genua- és Sardiániára, másikkak Siciáliára, egy harmadikkak más valamely részre támad majd étvágya: s mit nyertek különösen a rómaiak vele, ha csupán urat cseréltek, s szelid és kevéssel beérő helyett hatalmaskodót és költségeset kaptak.

Eszerint az igazság, a jog, a legszentebb és legfontosabb keresztény társadalmi és emberiségi érdekek, a polgárisodás, miveltség, szabadság, magának Olaszországnak függetlensége és integritása mind a pápaság mellett, tehát az olasz nemzeti mozgalom mai antipapisticus irányzata ellen szólnak. Hazánkat illetőleg, könnyű kitalálni, mit mondanó vagyok. Az előzmények maguk felelnek. Magyarország azon történeti alapon védi magát, melyen IX. Pius pápa az ő birtokait. A perplexitás, melybe Ausztriát az olasz mozgalom ez idő szerint helyezte, siker esetében Ausztriával együtt Magyarországot is el fogná veszteni. Egy 14—15 megyéből álló kis hercegségecske, egy tularis fejedelem alatt a la Kuza, — ime! az egész, az is csak ephemer vívmány, mely ránk várakozik. Jóslani merem, habogy beteljesül, amire hazánkfiak közt némelyek netán számítanak, 20 év múlva nem lesz ország, mely a magyar Európában megtelepedésének ezredévi ünnepeit megülje.

S ezzel a kérdésre: ha vajjon van-e alapos ok akár az olasz, akár a magyar érdek szempontjából kívánni, vagy épen tetteleg előmozdítani a pápaság világi uralmának vesztét, meg volna felelve.

Helybeli ujdonságok.

— Szüreten voltunk a napokban; hanem a sors úgy akarta, hogy e megtiszteltetés oly család-tól jöjön, melynek szölejében a seregélyek előbb szüreteltek, mint a gazda. De azért, hozzá gondoltuk, hogy a termés igen-igen jó, csak hogy az osztlék lett kevés, mert az oroszlanrész másnak jutott. Megkísértettük tehát egy kis jó kedv elővarázsolását, s szítogattuk kedvünk hamvadozó tiszktét, beszélgetvén tatárjárásról; mire aztán egyik jeles földink poharat emelt, s rögtönözvén Kisfaludnak „Adja Isten, hogy“ stb.-jére egy hatalmas felköszöntőt, eltalálta szívünk hurjál, s megzendült a hymnus ajkainkon. Erre csakhamar közibünk

vegyült városunk leendő anyainak bájos kis serege, s mint ugyanannyi hangicsáló madarkák zengék lelkesítő nemzeti dalainkat, s szavalák a nagy multnak hangzatos nyelven irt eseményeit. Hogy a szülők s vendégek szemei örömkönyűktől csillogtak, s erőt merítettek ez ártatlan keblek angyali hangjaiból, fölsőleges volna mondanunk. Ilyen a mi szüreti mulatságunk; a kopár jelenbe lelket önt a lelkes serdülő nemzedék. Tartsa meg őket az ég a jobb jövőnek!

— Mult szombaton délután kísértük örök nyugalomba érdemes polgártársunkat, öreg Bába Ferencet élte 83-ik évében. Munkás és józan életének emléke maradandólag élni fog számos unokái, rokonai és barátai keblében. A béke angyala lengjen síri nyugalmán!

— A mult szombaton délben támadt tűznek alsóvárosan egy cserepes háztető lett martaléka; ezuttal azonban, dacára az erős szélnek, minden további vésznek eleje vétetett. A multkori tűzvész-nél a vízpuskákban mutatkozott hiány tekintetéből a városi tanács intézkedett, hogy a város nagyobb horderejtű freskendőkkel is bíron. Tudomásunkra van az is, hogy egy rendszeres tűzoltó-egylet van szervezésben, melynek alapszabályai szakértő toll alól a napokban kikérülendnek. A leégett Gütz-és Grün-féle házak — mint értesülünk — egy hó lefolyta alatt ismét földel alatt leendenek. Az egésznél különösen segédkezet nyújtottak Szél Pál, Póka Kovácsmester, Paczauer kereskedő, Deutsch szabómester és Deutsch kereskedő.

— Ugy halljuk, hogy a szent-háromság-téren a mult héten elárverelt telkek közül az 1., 2. és 3. vételára a tanácstól helyben nem hagyatott, s új árverelés alá fognak jöni.

— A takarékpénztár mult szombati közgyűlésében elhatározott, hogy az egyletnek a m. hetekben vett telkén építendő házára két tervpályázat hirdettessék, s pedig az egyik két emeletes házra készítenő 600 frtnyi jutalomdíjért, a másik egy emeletes házra 400 frtnyi jutalomdíj mellett.

— A rókusai Fűredi nevű csapásokban mult vasárnap éjjel az executiós katonák és faragólegények közt egy kis összezörrenés történt. Zene mellett eleve megfértek békésen a különböző elemek: de midőn a vitéz urak mértlőfében voltak, az ovatos korcsmáros egy örvetetőt felkért, hogy a garázdálkodni kezdő vitézeket szólítsa lakásaikra, mi meg is történt. De az elbűcsuzásnál egyikök az ott maradt faragólegények közé vágott, mi aztán sokszorosán visszaadott. Hogy a kard és szurony használatban voltak, tanuskodnak az ott maradt vérnyomok, valamint az ott feledett öt kard és szurony. Mire a vadász-örjárat odaért, mindkét fél elhagyta a csatateret. Halál eddig a sebesültek közt nem történt.

† A „Presse“ szegedi levelezője, úgy látszik, igen zokon vette a multkori alaptalanságaira tett méltó megjegyzést. Ismét felszólalt, s először is a „Szegedi Híradónak esik, mely szerinte túlzott hazafiúi irányban minden mérsékelt gondolkodását hazaárulónak tart, s fájlalja, hogy e lap még mindig szerencsés kétszer megjelenhetni hetenkint. Bevallja ugyan, hogy egy hallott hirt mint tényt említett föl, s ezért őt e lap mint bérelt, rosztelkű, hazug rágalmazót akarja feltüntetni. Továbbá megfélekedvén önvédelméről, ismét egy egyént emleget, kinek városunk oly sokat köszönhet, hogy ha jelenlegi polgárnagyunk annak nyomdokán járand, Szeged néhány év múlva igen-igen előre fog haladni. Végül a nevelésügyről is megemlékezik levelező, s kijelenti a város aggodalmát (?) a tanyelv eldöntése miatt. Amit a „Szegedi Híradó“ról mond jelen szerkesztője vezérlete alatt, azon csak mosolyognunk kell, miután épen sokan az ultra patriotische Gesinnungot nem találják föl benne, valamint azon is, hogy e lap a mérsékelt gondolkodását hazaárulónak nevezi. Azonban akarva sem tehetné azt, mert Szegeden csak hazafiakat ismerünk, s ha vannak, kik a lapra ráfogott kifejezést megérdemlik, azokat a „Presse“ levelezője jobban ismerheti, mint a csak félév óta körünkben lakó szerkesztő. Tény az, hogy levelező, ha magát nem, legalább kedvenceit akarná ujra hivatalban látni; de mi félünk azon drága haladástól, mely városunkat annyira vitte, hogy midőn az ujonnan megalakult hatóság első esteli értekezletre összeülvén, gyertyáért küldött egy kereskedésbe, azon választ kapá: hogy a megválasztott urak mindegyikének szivesen adnak hitelben, de a városnak nem. Az iparosok részéről több hason esetet hozhatnánk fel; elég azonban csak egyetlen esetet is fölemlíteni, hogy t. i. a lefolyt 12 éves városi gazdálkodás által majdnem 100 ezer frtra rugó számlai tartozások maradtak fenn, melyek után számos iparos évekig várt, s eddig alkotmányos hatóságunk által majdnem egészen lefizettek. Szeged népe igen szépen megköszöni azon bókot, hogy valamint a nevelésügy jelenlegi állását, egy a város haladását is idegeneknek tulajdonítja az érdemes levelező. Talán az uj-szegedi népkert lenne azon örök emlék, melyet a volt hatóság visszahagyott; de feledi érdemes levelező, hogy az eszme a kezdeményezés egy vadászszázadosnak köszönhető?... Csak egy kis türelmet mutatnának ott fenn önszervezésünk- és gazdálkodásunkra, hogy a tervbevett város-rendezés, a ki-

osztott háztelkek fölépítése, s több más foganathavott ügyek befejeztethessenek; majd meglátna az érdemes levelező, hogy vannak más nyomdokok is, melyeket a város jövője emelésére követni lehet a nélkül, hogy azt vagyoni tekintetben örvény szelére vezessük! Cáfoltjon meg levelező ur, ha tud!*)

— (Adakozások az új-szegedi tanoda alaptökéjére.) T. Takács Mihály tanácsnok ur ivén a következő derék nevelésügy barátai vannak följegyezve: Kátai György 4 frt, Fodor István 2 frt, Farkas Mihály 1 frt, Kopasz Ferenc ifjabb 2 frt, Ábrahám József 2 frt, Zsótér Andor 5 frt, Erdély Rókus 1 frt, Fekete István 1 frt, Vas János 2 frt, Sánta Imre 2 frt, Kátai István 2 frt, Heiter Ferenc 1 frt, Okrutsky Aurél 2 frt, Bánhidly Vendel 80 kr, Szekrényi József 50 kr, Sümeghi Károly 2 frt, Mudrik László 1 frt, Kemény Nándor 1 frt, Vékes Ferenc 1 frt, Eördögh Mihály 1 frt, Nováky György 1 frt, Erdély Rókus 1 frt, Zsótér Antal 1 frt, Erdély Rókus 3 frt, Szabó Gergely 1 frt, Rózsa József 1 frt, Bátor Antal 1 frt, Nagy-Olajos József 1 frt, Saller József asztalosmester 50 kr, Korom Ferenc 30 kr, Gondák Imre 40 kr, Pillich Imre 1 frt, Stul Sándor 1 frt, Felmayer Károly 2 frt, Felmayer Antal 10 frt, Tóth Károly 1 frt, Felmayer József 1 frt, Tóth József 1 frt, Zsótér Ferenc ifj. 4 frt, Zsótér János id. 2 frt, Benke József 2 frt, Vinkler Bruno 2 frt, egy iparos 2 frt, Beck Miklós 50 kr, Takács Mihály 5 frt, összesen 80 frt.

Hazai tudósítások.

— Mint a „M. S.“ értesül, a napokban a m. k. helytartótanács pár tagja kereste föl Pestmegye első alispánját, Nyáry Pált nyáregyházi birtokán — vele a pestmegyei bizottmány és a tisztikar vizsgálhelyezésének kiegyenlítő módjai felől értekezni. Valami új országos rendszabályról is beszélnek.

— A „P. Lloyd“ bécsi levelezője írja, hogy újabb combinatio szerint a királyi biztosság eszméjét az administratori rendszerrel cserélik föl, s miután ez állandó és fizetéses hivatal lesz, remélik, hogy foghatnak embereket rája. Az első próbát Pestmegyével akarják tenni, hol Kappy ur van

*) Nem örömet engedünk tért a mult boncolgatásainak, ellenségei levén minden személyeskedésnek: de a „Presse“ által mintegy kényszerítve, a köznyelven forgó tényeket nem akartuk lapunkból kizárni, nehogy a másik táborból valóak higgyenek bennünket. Szerk.

TÁRCA.

A tél virága.

(Francia beszély.)

I.

Hatalmas pelyhekben hullt a hó s a tenger felől jövő vihar az Orne és Odon folyókon fölfelé süvöltött s Cinq-Fontaines falucska szerény házainak födeleit söpörte, mely helység a régi tudós Cœn táján Calvados departementban Normandiában fekszik.

Hallgatagon, mintegy kihalva állt a kis falu. Senki sem mutatta magát annak hosszú két főt-cáján. A halászok, az osztrigafogók, kik a helység lakosainak legnagyobb részét képezik, ünnepek azon rossz időben, mely az Odon és Orne folyókon jégdarabokat hullámoztatott. Kandallóik tűzoldalán fekvő füstöltek nagy ügyességgel feketére égetett pipáikból, mialatt terveket főztek dugárusi kirándulásaikra, összehasonlítgatva egymással az „Attention“ tüzérdereglye ágyugolyóit és puskalövéseit a várható nyereséggel.

Annál feltünőbbnek kellett lenni, hogy a lelkes lakása előtt éppen ma készült utnak indulni valaki, és pedig egy nő.

A „boldogságos szűz“ kápolnája egy lassan emelkedő dombon feküdt, mely a kápolna körül temetőt képezett a békés természetű, és mégis oly bátor lakosok számára. A folyó felőli, éjszaki oldalon a paplak látható.

Itt székelt sok év óta — Cinq-Fontaines falu lakóit mind ő bémálta — az öreg páter; neve Jean l'Avare. E legalább hatvan éves agg a tavaszszal rózsasalagástól környezett ajtó előtt állt.

Az öreg Jean nagyon sovány volt, és nagyon kopasz fejfel birt, melynek a tonsurára nem volt többé szüksége. Arca öreg és redős s egy fogadalom következtében szokása ellenére hónapok óta nem volt borotválva. Jean előbb a st.-evreuxi ferenc-zárdában növekedett s a barna csuklától többé nem birt menekülni. Ma is ez volt rajta. Szakálát a szél lengette. Acélkék, kemény szemei ma kissé világiás, emberi mozdulatokat tettek; feketé bársonypapját kezében tartván, nem is érzé, hogy hó hull pátriárkai kopasz fejére.

Ennek nagy oka volt. Jean l'Avare jobb kezében kis sapkáját tartá, bal kezével pedig egy fiatal leány kezét fogta, kit vigasztalni, megnyugtanni iparkodott. Az öreg Jean szembetűnőleg nagy

gr. Károlyi helyettesül kiszemelve s táviratilag már Bécsbe is híva.

— (Óvszer a marhavész ellen.) Az „Alföld“ című lapban a kovácsházi lelkész ur tapasztalásból merített gyógymódot beszélt el a marhavész ellen, melyet egyszerűsége miatt a marhás gazdák figyelmébe ajánlunk. Ugyanis mint a t. lelkész ur 12 éven át tapasztalá, az egytűv szögellő Kunágot és Bánhegyesen, melyek Kovácsházától csupán egy árok által választatnak el, a marhavész többször kiittván, ettől Kovácsháza mindig megkímélve maradt. Ő e vésznek határukra nem terjedését az ott dúsan tenyésző fehér ürömben találja, mely a gyomoremésztést igen elősegíti, s ami a szomszédos határokon vagy igen kis mennyiségben, itt ott elszórva, vagy nem is találhatik. Ő tehát ezt e vidéken óvszerül ajánlotta, s eddig Apácfalváról emezekre csakugyan nem csapott át a vész. Használatát vagy mint takarmányt ajánlja, vagy megfőzve ital gyanánt, vagy pedig korpába aprítva és fölkeverve. A fehér-ürmöt termő vidékekre nézve ajánljuk óvszeri kísérletül.

— A brassai „Kronstädter Zeitung“ következő ir: Több bécsi lap a szászokat szüntelen ingerli a magyarok ellen. Füstbe ment fáradság. Az erdélyi szászok kénytelenek egy léget színi ide lenni a nemzetekkel, nem azon bécsi urak, kik messziről könnyen furulyálnak. A szászok közt az unio iránti rokonszenv mind szélesebb-szélesebb tért nyer, s ha az ingerlés úgy tart, ahogy Bécsből megkezdődött: a nép igen csekély kivétellel egyhangulag az unio mellett fog nyilatkozni.

— (Vörösmarty-szobor.) Székes-Fehérvártól műkedvelő társulat alakult a városban felállítandó Vörösmarty-szobor alaptökéjének gyarapítására, mely célra f. hó 19-én hangversenyt rendezend. Engedje a magyarok Istene, hogy nemes vállalatukat a legfényesebb siker koronázza minél előbb!

— A hitelsorsjáték főnyerője — bir szerint — egy pozsonyi izraelita, ki most már 200,000 frttal nagyobb üzletet vihet!

— A budapesti lánchíd jövedelme f. évi januártól aug. 31-ig 303,825 frt 44½ krt tesz.

Vegyes hírek.

— A „Wanderer“ szerint Forgách azért járt Berlinben, hogy a porosz királyt a compiegnei találkozás előtt a magyar kérdéstről informálja.

— A porosz király f. hó 6-án este 6 órakor érkezett Compiègne-be. Napoleon által az indóház-nál, neje által pedig a palota lépcsőjén fogadtatott.

— A „Vaterland“ sincs meglegedve a raixrath tevékenységével; vasárnapi számában a többek közt eként nyilatkozik: Egy oldalról sem mutatkozik valami különös nagy kedv az okok előszámlálására, melyek miatt a raixrath magát elnapolta: csak általában arra utalnak, hogy az előterjesztmények első sora bevégződött. Mig — ugymond — a magyar és horvát országgyűlés a belpolitika legnagyobb kérdéseit megvitatták; mig a birodalom keleti határain hatalmas mozgalom kerekedett, melynek menete Ausztria egész jövője fölött határozni fog; mig éjszakon és délen szinte oly politikai események fejedeznek, melyek a birodalom egyes tartományaira nem maradhatnak befolyás nélkül: azalatt a raixrathban a követek napidijáról, a hamis csődök- s hűbér-alkotmányról... tanakodtak... (Ez sem valami különös bók az államminiszternek!)

— (Bécsben csak 3 számár van.) Alsó-Ausztria számára készült statistikai kimutatás rovataiból kitént, hogy a birodalmi főváros Bécs csak három számarat képes felmutatni!

— A pár nap óta fölmerült hír, hogy Miklós montenegrói fejedelem külföldi segílyt kér a törökök ellen, bebizonyulni látszik, csak hogy nem Ausztriától kéri azt, hanem III. Napoleontól. Ezzel mint látszik összefüggésben van azon körülmény is, hogy az alkudozások megint megkezdődtek és ezekben az érintett fejedelem titkára is részt vesz.

— A jezsuiták száma Franciaországban Napoleon Lajos uralkodása óta rendkívül növekedett. Az egész rend összesen 7000 tagból áll, kikből Franciaországban 2000 van, a párisi tartomány maga 1000-et számlál. Van nekik 25 gymnasium-jok, 16 papnöveldejük, 7 ujoncházok, 36 székelyök és 31 missioi állomásuk. Ezen közvetlen működésen kívül nagy tevékenységet fejtenek ki társai, alapítványok és jótékony intézetek által. Párisi sz. Vincének rendje egyedül Párisban 300 társulattal bir. Franciaországban van 800 társulat, tehát majdnem fele az egész világon levőknek. Minthogy Franciaországot is beszámítva az egész világon p. sz. Vincének van 1700 társulata mintegy 200,000 valódi és 500,000 befogadott vagy tiszteletbeli taggal, kiknek jövedelme mintegy 4—5 millió frank, mi aránylag csekélység. P. H.

zavarban volt. Vigasztaló okai kimerültek, minél fogva sz. Ambrosius dicső latin szónoklatát mondta el, melyben ő anyja halálát kesergi.

A lány nem értette őt; de ha értette volna is, az öreg pap vigasztalása rá nézve haszontalan lett volna. Neki tettekre volt szüksége, nem szavakra; neki segítség kellett, nem vigasztalás.

A lány, kinek kezét a lelkész tartotta, gyönyörű, finom termetű vala. Öltözte egyszerű barna ruhából, olasz nyári kalapból és egy schawlból állt, mely alig volt képes hófehér nyakát, annál kevésbbé egész felső testét a dühöngő idő elől megvédeni. Legfőlebb tizennyolc éves volt. Szőke, lefüggő hajfűrtei, gyöngéd, halavány tojásdad arcának leirhatlan megható, szenvedő kifejezést kölcsönöztek, melyhez nagy szemeknek bánatos, méla tekintete tökéletesen illett. A lány lelke bensejében gyászolt, és e gyász a szép gyermeket ellenállhatanná tette.

Maga páter Jean is látszott ezt érezni. Arcát ugyanis elfordítá, hogy a fiatal nő tekintetével ne találkozzék.

„Fare well!“ susogá a lány. „Isten fizesse meg önnek könyörületességét, melyet nekem szegény, hazájától oly távol levő árvának juttatott.“

„Oh, oh! miss Hiacintha; az kötelességem volt, és semmit nem kívánok annyira, minthogy önön hatályosabban segíthetnék!“ válaszola Jean, zavart megszegyentülés érzetével.

„Erre nekem valóban szükségem volna!“ folytatá miss Hiacinthia, merően nézve a csunya időbe s akaratlanul dideregve a hidegtől. „De itt arra nem számolhatok. Cinq Fontaines lakói mind oly szegények.“

„Nagyon szegények!“ erősíté Jean gyorsan. „Szent Ágoston biznyságom, hogy rendesen kénytelen vagyok e gazembereknek a gyónógarast elengedni s magam nélkülözni.“

„Igy tehát utnak indulok!“ mondá Hiacintha vigasztalanul.

„Es ez boldogságodhoz fog vezetni, leányom; akár Cœn, akár Dover felé indulsz. Légy bátor!“

„Bátorságom van,“ viszonzá a szép, szőke lány; „mert el vagyok határozva a haláltól nem rettegni, mely innen alig tíz lépésnyire utólérhet.“

„Vedd ezt!“ mormogá a fűsvény tartózkodva s a halvány gyermek kezébe két öt frankost nyomott.

„Köszönöm, atyám! De most már búcsuzom. A vendég már ugysis terhedre volt. Előbb még atyám sirját látogatom meg, hol elmondom imádságomat, és aztán védjenek zöldhoni szigetem minden szentei.“

Páter Jean nagy kiadása után meglehetősen komor lett. Az idegének karját nyujtá, s először

életében látszott meg nem foghatni, miért lehet, kivált ily kutyaidőben meglátogatni a sirt, melynek lakója az iránta tanácsított tisztelből éppen egy nem huz semmi hasznót, mint valami fatuskó.

A páter és a lány a hólepte gyepdombra indultak, s oda értek, hol egy szembetűnőleg új, fekete kereszt emelkedett az erőteljes falusi lakosok békés lakásai fölé. A dombra érve, Hiacintha térdre esett, arcát egész a hóig leboritá és sokáig maradt imádságában elmerülve, mig Jean l'Avare a hidegtől fogait vacogtatta.

Végre fölemelkedett. Jean megjegyzé, hogy most kénytelen misét szolgálni, azután pedig egy beteg nőnek a szentséget kell kiszolgáltatnia. E szerint becsülettel eltávozhatott, s azt meg is tette. Ő francia illedelemmel megcsókolta a lány kezét s elbúcsuzott.

Hiacintha maga maradván a sírhalmnál, átgondolta helyzetét. Néhány hónap előtt mint boldog utazott el atyjával, O'Donavare Daniellel Dublinból. O'Donavare, Wilkie festész tanítványa Párisba indult, hogy ott Rembrand és Tizian ecsetére méltó műteremtényeivel utat törjön magának, mely előtte eddig Angolországban, a sztilletési és pénzaristocratia hazájában ugyszólva zárva volt, és mely ott számára legfőlebb tiszteletet, de kenyeret nem biztosíthatott. De Mr. O'Donavare betegén érkezett Cœnbe. Hiába iparkodott Ambletenseig jutni, hol egy távol rokona angol tügyárral birt. Daniel, a szegény Daniel, egyetlen gyönyörű lányával és Jennyvel, selyemszűrű kutyájával nem érhetett tovább Cinq-Fantainesnél. Az atasok itt késő éjjel értek Jean páterhez. Süket gazdasszonyát nagy nehezen rá lehetett birni, hogy theat, cukrot és rumot adjon, miből Hiacintha reszkető kezekkel készített italt atyja számára, mely — mint ő hitte — meg fogja erősíteni a további utazhatásra. Az ital meg is erősíté; de ama nagy utra, melyből vissza nem tért többé. Négy óra mulva, mint a festész lányával a paplakba szállt, miss Hiacintha árva volt.

Most egyedül állt Istennel és sorsával, a fűsvény páterrel elhagyatva, a francia nyelvet nem ismerve utósó barátja hideg sirjánál. De nem; maradt még egy élő, habár oktalan lénye, melyet csak a halál választhatott el tőle. Jenny, mely a hulló hó elől urnője ruhája ráncaiba vonult, vidáman kezdett ugatni, mintha bátorítani akarta volna a szép gyermeket, és játszva pajkosan ráncigálta ruháját. A lány akaratlanul lehajolván, simogatta kutyáját, mintha emberi lény lett volna.

Es e jelenetből mintegy új bátorságot merítve, büszkébben emelkedett föl és erősebben megkötötte shawlját. A fűsvény páterrel kapott pénzt övébe rejté, és a hóna alatti rajzartót, mely a meghalt

festész becses vázlatait és tanulmányait tartalmazlad gondosan bekapcsolván, elhagyta a temetőt és nem, sokára Cinq-Fontainest is.

A falun kívül az öreg csöszszel találkozott, kitől — noha a páteritől nyert általános utasítást — a Csenbe vezető utat iparkodott megtudni. Hiacintha szándéka ugyanis az volt, hogy itt az angol ligyükhöz fordulván, ennek eszközzése által ismét hazájába visszatérjen. Az ősz vadász oly pontosan kijelölte az irányt, melyben a lánynak haladnia kellett, hogy úgy látszott neki, mintha már maga is számufalanszor járt volna az Odon partjain. Bizalomteljesen lépdelt tovább, mialatt a csösz utósó szavait, hogy felbátorodjék, folytonosan ismételtette: Még estve előtt Csenben léssz!

Azonban másképp kellett történni. Néhány órai vándorlás után, miután a hólé s a lapályosabb helyeken még néhány nap előtt vízzel borított rétek cipőit egészen átázatták, végre megállapodott s nemsokára azon kétségbevonhatlan meggyőződésre jutott, hogy egészen elvevett. Miután sokáig ide s oda bolyongott s e közben több keresztutra ért volna, egyedül állt a tengerhez hasonló sík tájékon, mely fölött már-már alkonyodni kezdett. Jenny bokáig vízben állva szomorúan tekintett rá.

Hiacintha erőlködött az öreg csösz utasítását emléjébe visszaidézni. De csak annyit tudott, hogy az Odon folyó irányában kell haladnia, mely utjáról éjszakkal esett. Hiába tekintett körül az elté-

vedett lány valami falucska vagy legalább kunyhó után. Semmi sem volt látható, csak hólepte puszták és rétek, melyek fölé egyes bokrok emelkedtek, távolban pedig összeolvadt a láthatár a hóval a sötét, bizonytalan alkonyban. Hiacintha kénytelen volt arra határozni magát, hogy fölkeresse az Odont. A csillagok egymás után feltűntek; az ég látszott egész pompájában; a fürgeteg lecsendesült és köröskörül halálesend uralkodott.

Annál erősebb szivdobogással sietett a festész gyermeke éjszak felé. Annyi megfontolással birt, hogy erejét kimélje, miután gyanította, hogy valószínűleg kénytelen lesz egész éjjel gyalogolni, mire enyhelyet talál. Azonban léptei akaratlannul gyorsultak, mintegy szárnyasodtak. Elkezdett szaladni, amint a havon és vizpocsolyákon keresztülhatolt, s egyszersmind remegett a hidegtől. Az éji szél növekedett.

Éjfél közel lehetett, midőn a lány távolból valami neszt hallott. Nemsokára ezután az Odon hideg vizénél állt, mely jégdarabokat hureolva, omlott alá. A folyót elérte ugyan, de erejének vége volt. Nem birt többé akarattal, önérzete elhomályosult, mint fölötté az ég az éji föllegekkel; a jégkörnyezte folyó partjára tilván, fejét ülebe bocsajtá alá s kedves kutyáját mindkét kezével átölelte. Hiacintha elkezdett haldokolni, itt a végetlen pusztán.

Lassan lassan jobban kezdte érezni magát;

nem aludt, de az álom nyugalmának boldogító érzete szállta meg tagjait. A félig szunnyadás talányos helyzetében volt; de a szunnyadás, mely félje intett, a halál volt.

Egyszerre fölemelkedett.

„Qui vive!“ hangzott a folyó tulsó partjáról.

(Folyt. köv.)

Színházi napló.

— Vásári vendégül Takács Ádám dráma és népszínű társulata mult szombaton mutatá be magát „I. Rákóczy Ferenc fogsága című drámában. Mi szegediek e drámát már többször láttuk, s azért ha a látottaknál jobb előadás nem kerül színpadra, igen könnyen szigorunk vagyunk bírálatunkban. Az előadás bár sok szorgalomról tanuskodott, de hogy hatást gyakorolt volna, nem mondhatjuk. Sokkal sikerültebb volt a vasárnapi előadás, mely alkalommal a „Nagyapó“ban látók a társulat csaknem összes erejét. E téren már több otthonosságot tanusítottak a szereplők, sőt sok helyett méltó helyeslést is kiérdemlék a közönségnek. A hétfői előadás tele színházat csinált ugyan, mert vásárhétfőjén „Görgei“ című dráma nem hibázhatja el hatását. Azonban minden áron tele színház után törekedni, mint ezt a színlapon lévő „felsőbb engedély“ kifejezés mutatá, a művészet papjaira legtöbbször némi üzleti árnyat vet. A darab felett nem akarunk bírálatot mondani, mert alkalmi, s így magában hordja bírálatát. Mi az előadást illeti, arra nézve nem tagadjuk meg, hogy kiki a szereplők közül iparkodott helyét megállani, s a mennyire ily látványos darab rögtön kiállítható, ebben is sok ügyességet tapasztaltunk.

ÜZLETI HIRNÖK.

(Sz.) Szeged, 1861. okt. 8-án. Az utósó bécsi börzén 30,000 mérő buza kelet mellett 10—20 kr. árcsökkenés mutatkozott mérőnkint.

A jelenlegi szűk pénzvizonyok közepett, nem várható más, mint hogy az árak alább is fognak szállni, miután sürgős kényszer eladások történnek, melyek mind a kereskedésre károsok, mind nagyobb vállalatokra levertséget okoznak.

Gyapjában történt némi üzlet; pesti gyapjukereskedők 75—80 frtjával vették mázsáját kisebb készleteknek.

A vásár teljes folyamban van, melyről közelebbi részleteket jövő számunkban hozunk.

Időjárásunk száraz és csendes; esőre pár nap alatt kevés kilátás mutatkozik; a lég is újra tölmögöl, legkisebb hőfok 10 1/2 R., legnagyobb déli hő 18 R.

Szegedi piaci árak: Borsó m. 6 ft. 50 k. Lencse 6 ft. 40 k. Paszuly 3 ft 20 kr. Köles 3 ft — kr. Burgonya 1 ft 20 kr. Marhabus fontja 20 kr. Juhus 16 kr. Sertéshus 24 kr. Szalonna mázsája 34 ft — kr. Zsir iteje 64 kr. Lángliszt mázsája 14 ft — kr. Zsemlyeliszit m. 9 ft — kr. Kenyerliszt iteje 8 kr. Kukoricaliszt iteje 6 kr. Árpada 2 ite 16 kr. Köleskása iteje 11 kr. Rizskása fontja 24 kr. Faolaj fontja 80 kr. Repceolaj 40 kr. Lenmagolaj 45 kr. Faggyu mázsája 41 ft — kr. Faggyu gyertya öntött fontja 44 kr. mártott 36 kr. Szappan fontja 30 kr. Kőröfsa öle 16 ft — kr. Tölgyfa 13 ft — kr. Lágysa 8 ft — kr. Kőszén vékaja 44 kr. Széna m. új 2 ft 20 kr. Szalma m. 1 ft. Kender m. 21 ft. Len 40 ft.

Vizallás.

TISZA SZEGEDNÉL oct. 9-én 0' 4" 6"

Közlekedés.

Indulások a vasutakon.

Szegedről Pestre 1 óra 10 perkor d. n., 2 óra 50 perkor éjjel.
— Temesvárra 1 ó. 40 p. délután, 10 óra 15 p. este.
Temesvárról Szegedre 6 ó. 55 p. reggel, 11 ó. 25 p. éjjel.
Pestről Bécsbe 9 óra 12 pkor reggel, 9 óra 20 p. este.

Bécsi pénzfolyam okt. 7-én.

5% metalliques 67.—; nemzeti kölesön 80.25; bank-részvények 754.—; hitelintézeti részvények 183.70; ezüst-árgó 137.15; londoni váltók 138.25; arany darabja 6.58.

Felelős szerkesztő: Szabó Mihály.

HIRDETÉSEK.

(262—1) Pályázat.

A szegedi kir. tanítóképezdénél Bárany Ignác tanár urnak Pestre lett kineveztetésével megüresedett tanári székre ezennel pályázat nyitattik. E tanári székek 710 o. é. frtyai évi általán van összekötve. A szegedi kerületi esztergomi hivatalhoz küldendő, s a ft. csanádi püspökséghez intézett kérvények következőleg lesznek fölszerelendők

a) keresztlevel;
b) a végzett tanulmányok, és a tanképességéről szóló okmányok;
c) az eddig viselt tanítói vagy másféle hivatalról szóló bizonyítványok;

d) az illetékes közigazgatási hatóság, és lelkes által aláírt erkölcsi bizonyítvány, és a magyar (mint tannyelv) és német nyelv bírásáról szóló okmány.

Határidő 1861. oct. 25-ke. Szeged, oct. 5-én 1861.

Kreminger Antal, s. k. c. prépost, püspöki biztos.

(255—3) Házeladás.

A móra-utcában egy ujonan épített ház, mely boltnak vagy keresmai helyiségnek igen alkalmas szabad kézből eladó.

Bővebben értekezhetni Kovács István építész ural, budai országúton.

(256—3) Hirdetés.

„Az ANKER“ élet- és vagyónbiztosító-társulat Bécsben.

Van szerencsénk a t. c. közönségnek ezennel tudomásra juttatni, miszerint mi 1861. october 1-től eddigi felügyelőségeinket, illetőleg képviselőségeinket Magyarországon megszüntettük, s intézetünk magyarországi egyedüli képviselőjeit, még pedig következők: Győr, Sz. Fehérvár, Veszprém, Somogy, Tolna, Baranya, Bács, Pest-Pilis és Solt, Esztergom, Szepes, Gömör, Heves, Borsod, Torna, Abauj, Sáros, Zemplén, Ungvár, Máramaros, Beregh, Ugocsa, Szatmár, Szabolcs, Bihar, Békés, Csongrád, Csanád, Arad, Krassó, Temes, Torontál megyékre, Jászág és Kunság, végül a katonai végvidék lényeges részére nézve

Dr. E. L. de Lambert urat Pesten

neveztük ki. — E szerint magyarországi képviselőnk által fognak f. é. october 1-től minden ott végzendő ügyek, ugyszinte a biztosítási díjak beszedése is, eszközöltetni.

Bécs, september 26-án 1861.

Fentebbi hirdetése erejénél fogva az „Anker“ tekintetes igazgatóságának, mindenkit, a ki társulatunkkal közelebbi érintkezésben áll, vagy állni óhajt, tisztelettel felhívok, hogy minden ilyenmü ügybeni alkalmankal az „Anker“ itteni képviselőségéhez forduljon, hol értesítésék úgy magyar, mint német nyelven, szóval vagy írásban készséggel adnak. Tetszés szerinti ajánlatokat a fentebbi hirdetésben megjelölt megyékbeni fő- és helyiügynökségekre nézve örömmel fogadok.

Pest, bálvány-utca 13. szám, september 26-án 1861.

Az „Anker“ magyarországi képviselője Dr. E. L. de Lambert, m. k.

Nyomatott a kiadó-tulajdonos Burger Zsigmond könyvnyomdájában.

(253—4) Hirdetés.

Szeged város tanácsa részéről közhírül tétetik, hogy 1-ször. A matyéri nádlás iránt f. évi october 11-én délelőtti 9 órakor a helyszínen, 2-ször. Az öszeszéki nádlás iránt f. évi october 15-én délelőtti 10 órakor a helyszínen, 3-ször. Az újszegedi tiszaparti földekből még kiadatlan 40 hold szántóföldnek bérbecsdása iránt f. évi october hó 14-én d. o. 9 órakor a helyszínen szinte árverés fog tartatni.

Miről vállalkozni kívánók szükséges bánatpénzzel leendő megjelenés iránt annak megérintése mellett, hogy a kérdéses bérleményekre vonatkozó szerződési feltételek az alkamarási hivatalban bármikor megtekinthetők, értesítettnek.

Szeged, 1861-ik évi september hó 27-én.

Osztróvszky József, polgármagy.

(259—2) A t. szülőkhez!

Leánynevelő- és tanintézetemben a jövő tanév folyó hó 14-én veendő kezdetét. Tisztelettel kérem azért a t. szülőket, kik leánykáikat fölvetetni kívánják, méltóztassanak azokat legfeljebb e hó 15-keig beiratni, hogy omitt a rendes előadások megkezdése halasztást ne szenvedjen.

Szegeden, 1861. october 4-én.

Magyar-Malocsay Izabella, leánynevelő- és tanintézet tulajdonosnője. (Széchenyitér, 9. szám.)

(257—2) Szőlővessző-eladás.

180 ezer egy éves ültetni való gyökerez szőlővessző, ezrét 10 frtjával.

10,000 gyökerez ültetni való lugas vessző, muskatal és kecskecsesűek, ezrét 15 frtjával,

100,000 sima szőlővessze, válogatott fajokban, ezre 3 frtjával kapható

Magyabur Gusztáv szállásán a Madarászút mellett.

Megrendeléseket Burger Zsigmond ur könyvkereskedése is elfogad, vagy pedig a birtok tisztje Tary Sándor post rest. Szeged.

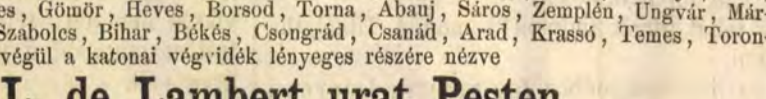
Csoven Péter L. káposztabevágó Tyrolból

megérkezett, és ajánlja magát a tisztelt urók és gazdasszonyoknak az idei káposzta bevágására, melyet egy ujon feltalált gépen a legtökéletesebben végez. Tartozkodik a feketessas vendéglő pincéjében, kéri egyszersmind, hogy hon nemlétében az utcát és házszámot följegyezve, ott visszahagyni sziveskedjenek.

(261—1) Pályázat.

A Szeged-csongrádi takarékpénztár által Szegeden építendő háztervére.

Kétféle tervre nyitattik pályázat; az egyik terv egyemeletes, a második terv kétemeletes épületre legyen. Az épület négyszöglet fog képezni és szabadon állani minden oldalról, főhomlokzattal a Széchenyitérre; a térrajz mértékai:

Az épület kettős, és pince helyiségekkel legyen ellátva.

Földszint a főkapu az északi oldalon, egy másik az átelleni oldalra tétetik, a helyiségek általján boltokul alkalmassanak, azonban a főut és Széchenyitérre szolgáló szegleten lévő boltok kávéházzá könnyen átalakíthatók legyenek.

Az épület keletre eső oldalának közepén lesz a takarékpénztár helyisége egy tágas irodával 14—16 négyszögöl, egy gyűlés-teremmel 16—20 négyszögöl területtel, az udvar felé eső pénztári helyiséggel, cseleddlakással két szobával, egy konyhával és egy kamarával.

Mind a két tervben az egyemeletes és kétemeletes épületben a földszin feletti helyiségek különféle kisebb nagyobb bérlakásokból fog állani. A épület északi oldala zárt — a többi oldal lehet nyílt folyósóval ellátva.

Az épület külalakja lehető egyszerű, mindazáltal csinos izlésű és bármí, csak vegyes stílus nem lehet. Az alaprajz 1/4" = 1", a homlokzatok és keresszszelvények 3/4" = 1" mérték szerint készüljenek, a mértékek (Cottirung) minden részleteiben bejegyzve, és a tervek mellé a szükséges előmérés (Vorausmass) csatoltassék. A tervek jelével, és a tervező nevével rejtő jelű levéllel a Szeged-csongrádi-takarékpénztár hivatalához 1862. évi január 10-ig lesznek beküldendők.

A tervek 1862-ik évi február 10-ig vizsgálat alá fognak bocsáttatni; az elfogadott tervek közül az egyemeletes épület 400 frt, a kétemeletes épület 600 frttal fog jutalmaztatni.

Szeged, 1861. oct. 8-án tartott igazgató választmányi ülés meghagyásából.

Babarezy József, egyleti titkár.